

Királyrét: 51 fővel összesen 1353 barna varangyot mentettünk. (Prohászka Imréné)

Királyháza: az akciót megelőzően gyermekrajz pályázatot hirdettünk és előadásokat tartottunk figyelemfelkeltésül. A tábor tagjait zömmel a Bajza utcai "Gábor Ignác" általános iskola tanulói alkották. Április 5-10 között nem volt nagy varangymozgás, csupán néhány tucatot mentettünk. Sok erdei béka petecsomót figyeltünk meg. (Kajuk Gyula)

Ócsa: három hétvégén összesen 60 fő kapcsolódott be a mentésbe, sokan jöttek budapesti középiskolákból is. Összesen 257 varangyot mentettünk, s 740 elpusztult állatot regisztráltunk. (Bakos Nagy Márta és Nagy Attila)

Hírek

(összeállította Győrösy Józsefné)

A Magyar Madártani Egyesület 3.sz. Helyi Csoportja az 1989/90-es tanévben három alkalommal hív össze kibővített vezetőségi ülést - 1989. szept. 11., 1990. január 8. és április 30-án - ahol az egyesületi munkában aktívan tevékenykedő tagtársak egyeztetik programjaikat, előterjesztik javaslataikat, észrevételeiket.

Havonta nyílt nagyrendezvényt tartunk a Kölcsey Ferenc Művelődési Központ nagytermében, különféle érdeklődést felkeltő témakörben, neves előadókkal. A program összeállítását és az előadók biztosítását a Madártani Egyesület Helyi Csoportja szervezi. Időpontok: X.9., XI.13., XII.11. 17 órától.

Szakkörvezető pedagógusok összejövetele

Évente két alkalommal (1989. október 9. és 1990. február 12.-én) összehívjuk az egész megye érdeklődő és Oktatóközpontunkhoz csatlakozni kívánó szakkörvezető-tanárait, ahol sor kerül a szakköri feladatok megbeszélésére, tapasztalat-átadásra, valamint továbbképzés-szerű előadásokra.

Szakköreink

A megye 12 általános iskolájában tartunk rendszeres szakköri foglalkozást, a városi szakkörökön kívül. Az aktívabb iskolák ez évben 10.000 Ft anyagi juttatást kaptak.

A Környezet és Természetvédelmi Oktatóközpont új tanévkezdése

Idén is alaposan felkészültünk az ifjúság oktatására. Sokrétű lehetőséget biztosítottunk a természetszeretet, a fajismeret, a gyakorlati tevékenység és a kutató jellegű munkák ösztönzésére. A már hagyománnyá vált tanévnyitónkon 150 bekapcsolódó kapott ízelítőt oktatási módszereinkről, évi programunkról, 16 kirándulási lehetőséget, hetenkénti foglalkozást és sok-sok élményt kapnak a központi szakkör tagjai az 1989-es tanév első három hónapjában, ami 1990-ben tovább folytatódik.

Ez évtől vizsgázni is lehet és a tudást elismerő vizsgalapot be lehet mutatni a továbbtanulásnál.

A megyei vetélkedő anyaga időben érkezik az iskolákhoz. Az első feladatok szeptemberre szólnak, megemlékezve a debreceni Nagyerdő védetté nyilvánításának 50 éves jubileumáról.

Az előző évi vetélkedőnk 1500 tanulót toborzott az oktatóközpont szakkörébe. Ezek a szakkörök az iskola pedagógusának vezetésével, de az oktatóközpont segítségével tevékenykednek. Meghatározott számú előadást igényelnek és éves program szerint működnek. Jelenleg 19 iskola kapcsolódott munkánkhoz, benne 4 gimnáziummal. Ez évtől az általános iskolai vetélkedőn kívül beindítjuk a középiskolait is.

Jól dolgozó kutatócsoportok alakulnak ki a már több

éve oktatóközpontunkban tevékenykedő tanulók soraiból. Igyekszünk rávenni őket munkájuk írásos közlésére is.

Kitüntetés

Az 1989-es Környezetvédelmi Világnap alkalmával megrendezett ünnepségen lapunk főszerkesztője, Endes Mihály átvette a Hazafias Népfront Országos Titkársága által alapított "A környezetünk védelméért, fejlesztéséért" kitüntető jelvényt. Nevezettnek ezúton gratulálunk!

Tavaszi táboraink

Bükki tábor (1989. április)

Az iskolai év tavaszi szünetében szervezett táborunk alkalmával oktatási célú diaanyagot készítettünk a Bükk hegység koratavaszi növényritkaságairól, valamint herpetológiai megfigyeléseket végeztünk, különös figyelemmel a barna varangyok (*Bufo bufo*) tavaszi viselkedésére. Sokunk számára jelentette ez a tábor az örvös rigó (*Turdus torquatus*) első közeli megfigyelésének élményét.

Zempléni táborok (1989. április - május)

Az április végén rendezett istvánkúti táborunk az esős időjárás ellenére is élménydús volt. Sikerült rábukkanni az ikrás fogasir (*Dentaria glandulosa*) alföldiek számára kevésbé ismert virágára, felfedeztük a tavasszal

virágzó kosborok (Orchis) pompás példányait, találtunk több énekesmadár fészket és hallottuk az uhu (Bubo bubo) jellegzetes hangját.

Megfigyeléseinket egy hónappal később, Középhután szervezett táborunkban folytattuk, összehasonlítva az egy hónap alatt bekövetkezett változásokat.

Nyári táboraink

Markazon (a Mátrában), Vágáshután (a Zemplénben) és Erdőpusztán (a Fancsikai tavak közelében) jártunk.

Erdőpusztai táborunk alkalmával a városközponttól keletre található Bánki-erdő, Vámospércs-bagaméri erdő, Haláp, és a Vekeri-tó környékén végeztünk megfigyeléseket. Mintegy 100 növényfaj megfigyelését regisztráltuk, mely közül kiemelném a széleslevelű nőszőfű (Epipactis helleborine) megfigyelését. Találkoztunk mókusokkal (Sciurus vulgaris) is.

Állat- és természetvédelmi tábor Hajdúnánáson

1989. augusztus 5-14 között a Herman Ottó Magyar Országos Állat- és Természetvédő Egyesület Hajdú-Bihar megyei Szervezete és a hajdúnánási Művelődési Központ szervezésében 33, zömében általános iskolai tanuló részvételével Állat- és természetvédő tábor volt Hajdúnánáson.

A tábor lakói délelőttönként terepmunkákon ismerkedhettek a város határának növény- és állatvilágával, faunisztikai, florisztikai, hidrobiológiai, ökológiai, környezetvédelmi megfigyeléseket és gyűjtőmunkát végeztek.

Délutánonként került sor a feldolgozó munkára, vetélkedőre, szakmai, szabadidős és kulturális programokra. A szakmai programok keretében előadásokat hallhattak a környezetvédelem gyakorlati problémáiról, diavetítéses előadásokon kaptak új ismereteket pl. a Hajdúsági tájvédelmi körzetről, a Hortobágy élővilágáról, a Nyírség védett növényeiről, a denevérekről, a Bükk Nemzeti Park ragadozómadár védelmi munkájáról, a rovarvilágról, a kutyák tartásáról és egészségvédelméről. Meglátogatták a Tiszavasváriban működő "Bölcs Bagoly" Természetvédelmi Oktatóközpontot, a darassai természettudományi bemutatóházat, a Déri Múzeum Természettudományi gyűjteményét és a Debreceni Állatkertet.

A szabadidős programokban strandolás, sport, csutkababa-készítés, gyöngyfűzés, számháború, lovaglás, sétakocsikázás is szerepelt.

A tábort kiállítás zárta, amelyen fotó és tárgyi anyaggal mutattuk be a 10 nap alatt végzett megfigyelő, gyűjtő és feldolgozó munkát, valamint a tábor életét.

Tóth Ildikó
táborvezető

F e l h í v á s

Felhívjuk azoknak a lelkes madárvédőknek a figyelmét, akik a HNP Bem téri irodájáról jószándékkal, de tévedésből az ott tárolt denevér odukból elvittek, hogy a szóban forgó oduk még "átalakítva" sem alkalmasak fészekodu céljaira. Kérjük ezért az oduk visszajuttatását, amelyeket előre is hálásan köszönünk!

Szerzőink figyelmébe!!!

Kedves eddigi és leendő szerzőtársaink! Mint tapasztalhatják, az eddig megjelent négy Calandrella kötetben, így a jelenlegi ötödikben is ez a "rovat" jelenti a tartalmi állandóságot. Sajnos!

Írjuk ezt azért, mert tapasztalataink arra intenek, hogy még mindig nem hagyjuk el. Ha egy rövidke számadást végzünk, kiderül, hogy a 76 szerző 94 munkájának csaknem mindegyikében találunk olyan formai és módszertani hiányosságokat, amelyek elkerüléséhez éppen ebből a - lassan ténylegesen rovattá váló - írásból kaphatnának segítséget. Márpedig az előző számokban is megadott szempontok éppen a lap szakmai színvonalának megtartását, sőt annak emelését célozzák, tehát távolról sem a szerzői "jogok" megnyirbálását tűzik ki célul. Arról most ne essék szó, hogy a szerkesztőség tagjaira - akik a lektorálás, szerkesztés és korrigálás, s az ezzel járó személyes kapcsolattartás könnyűnek egyáltalán nem nevezhető munkáját főhivatásuk mellett végzik - mindez mekkora ám ugyanakkor milyen könnyen elkerülhető terheket ró.

Mindezek miatt ismételten kérjük munkatársainkat, tartásuk szem előtt e szempontokat, hiszen a hibák elkerülése és megelőzése legkönnyebben éppen a cikkek megírása során lehetséges. Megértésüket ezúton is hálásan megköszönjük! Egyúttal közöljük, hogy az amúgyis szűkös hazai megjelenési lehetőségek enyítésére lapunk a továbbiakban

elfogad a tiszai Alföld területén kívül eső tájakat is, de csak röviden, híradások, jelentések formájában (maximálisan egy gépelt oldalon). Ez főként a kiemelkedő fontosságú, országos jelentőségű anyagok gyors (!) közreadásában játszik jelentős szerepet (felhívás, prioritás kérdése, védelem).

Kiadványunk eredeti dolgozatokat, továbbképző- ismeretterjesztő célú anyagokat, személyes megfigyeléseket, a tanulóifjúság természetvédelmi oktatását elősegítő írásokat, aktuális híreket és képzőművészeti alkotások reprodukcióit közli. A közlésre szánt kéziratok tartalmi és formai követelményei a következők:

1./ Az 1-3. témakörbe tartozó közleményekben a megemlített növény- és állatfajok érvényes magyar és nemzetközi tudományos elnevezésének használata szükséges, első említéskor kötelező (a címben szereplő fajnévre is ugyanez vonatkozik). A binominális nomenklatura zárójelben kövesse a magyar elnevezést. Az egységes névhasználathoz alapként javasoljuk: Priszter, Sz. 1986. Növényneveink. Mezőgazdasági, Budapest, pp. 191.; Gozmány, L. 1979. Európa állatvilága - Hétnyelvű névszótár I. Akadémiai, Budapest, pp. 1171.; madárneveknél Keve, A. 1984. Magyarország madarainak névjegyzéke. Akadémiai, Budapest, pp. 100.; a földrajzi nevek esetében Földi, E. (szerk.) 1980. Magyarország földrajzinévtára II. megyei kötetei. Kartográfiai, Budapest, változó oldalszámmal. Az ifjúsági és a hírközlő rovatban a tudományos nevek és egyéb, idegen eredetű szakkifejezések mel-

lőzhetők. Faunisztikai jellegű dolgozatokban, vagy anyagrészekben a fajok felsorolása rendszertani sorrendben történjen, amennyiben az ettől való eltérés nem indokolt.

2./ Mind az eredeti, mind a továbbképző közlemények tartalmazzák a legfontosabb irodalmi hivatkozásokat. Ennek elfogadott formája a szövegben: a szerző neve, utána zárójelben a közlés évszáma. Ezekben az esetekben a szöveget kövesse a szerzők szerinti betűrendes irodalomjegyzék, ennek mintája a következő:

Önálló könyv esetében:

Csapody, I. 1982. Védett növényeink. Gondolat, Budapest, pp. 350

Folyóiratcikk esetében:

Siroki, Z. 1957. A gatyás kuvik előfordulása a Kárpátmedencében, Aquila, 63-64: 201-209.

3./ A személyes megfigyeléseket lényegretörő formában kérjük, a tárgy szempontjából kevésbé fontos részleteket mellőzve, adatközlő stílusban. Hasonló tömörséggel kérjük a közlésre szánt aktuális híreket is. Az ifjúsági rovatba szánt írásokban legyünk tekintettel az adott korosztály érdeklődésére, tudásszintjére, életkori sajátosságaira.

4./ A szerkesztőbizottság csak olyan kéziratokat fogad el, amelyek a fenti követelményeknek megfelelnek. A dolgozatot egy eredeti példányban kérjük, A-4-es lapra gépelve, 2-es sorközzel, soronként 50 leütéssel, oldalanként 25 sorral, baloldalt 3 cm-es margóval. A szöveg terjedelme a 10 gépelt oldalt ne haladja meg. Aláhúzásokat, ritkított

szedést és egyéb, szövegrészt kiemelni kívánó jelöléseket csak a kézirat margóján jelezzünk. Tagolásokat a jobb áttekinthetőség érdekében alkalmazzunk, tehát csak indokolt esetben. Főcímeiket végig nagybetűvel írjuk, az alcímek esetében csak a kezdőbetű legyen az. Illusztrációként vonalas ábrák (tussal rajzolt grafikonok, térképvázlatok, diagramok stb.) és éles, kontrasztos fekete-fehér fényképek fogadhatók el, korlátozott számban és olyan méretben, amely az A-4-es lap formátumába beilleszthető (javasolt pl. a 9 x 12 cm). Iskolai tanulók megfigyelései, ill. 2 oldalt meg nem haladó rövid közleményei esetén - kivételesen - a jól olvasható, esztétikus kézírást is elfogadjuk. Szerzők, cikkeik végére írják oda postacímüket.

5./ Az elengedhetetlenül szükséges rövidítések és helyesbítések jogát a Szerkesztőség fenntartja. Kéziratokat nem őrzünk meg és csak indokolt esetben, külön kérésre küldünk vissza. A Szerkesztőbizottság hivatalos címe: Dr.Varga Zoltán tanszékvezető egyetemi tanár, Kossuth Lajos Tudományegyetem, Állattani Tanszék, Debrecen, 4010. (A borítékra kérjük a Calandrella címszót ráírni.)

A szükséges további felvilágosításokat a Szerkesztőbizottság tagjai adják meg.

E számunk szerzői

Ádám János - lásd: Puky Miklós

Bakos Nagy Márta - lásd: Puky Miklós

Balogh Péter - 4029 Debrecen, Csapó u. 37.

Barna Tamás - Erdőfelügyelőség, 4025 Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky u. 16.

Bartha Dénes - 9400 Sopron, Ady E. u. 5.

Csapó Beatrix - lásd: Puky Miklós

Dr.Déri János - 4071 Hortobágy

Dudás Miklós - KVM. HNP., 4026 Debrecen, Bem tér 30.

Emri Tamás - 4032 Debrecen, Kartács u. 36.

Endes Mihály - 4032 Debrecen, Péchy u. 23.

Endes Péter - lásd: Endes Mihály

Győrösy Józsefné - 4027 Debrecen, Ibolya u. 19.

Győrösy Tamás - lásd: Emri Tamás

Gyüre Péter - 4028 Debrecen, Lefkovics V.u. 44/a.

Kajuk Gyula - lásd: Puky Miklós

Kecskés Ferenc - lásd: Puky Miklós

Kozák Lajos - 4032 Debrecen, Laboncz A. tér 8.

Krolop András - lásd: Puky Miklós

Ludman Árpád - lásd: Kozák Lajos

Mezey Mónika - lásd: Gyüre Péter

Micskei Zsolt - 4027 Debrecen, Csigekert u. 4.

Nagy Antal - 4220 Hajdúböszörmény, Besenyő u. 4.

Nagy Attila - lásd: Puky Miklós

Papp Beáta - lásd: Puky Miklós

Papp László - Agrártudományi Egyetem, 4001 Debrecen,

Pf.: 58.

Prohászka Imréné - lásd: Puky Miklós

Puky Miklós - MTA. Magyar Dunakutató Állomás,

2130 Göd, Jávorka S. u. 14.

Sándor István - lásd: Dudás Miklós

Seprényi Attila - lásd: Gyüre Péter

Szilágyi Attila - 4060 Balmazújváros, Tóth Á. u. 26.

Szirmai József - 1205 Budapest, Mikszáth K. u. 61.

T. Horváth Ildikó - 4025 Debrecen, Vörösmarty u. 8.

Tóth Ildikó - lásd: T. Horváth Ildikó

Vizslán Tibor - 3792 Sajóbábony, Kun B. u. 5/6.

Zeke Tamás - lásd: Emri Tamás